

Han har nödlandat med ett stridsflygplan och utbildat piloter inom flygvapnet. Han har suttit i kyrkofullmäktige och varit förbundsordförande för Hälsofrämjandet.

När han pensionerades för över 30 år sedan tog hans golfkarriär fart. Vid 87 års ålder är Martin Skoog fortfarande i allra högsta grad aktiv.

För tillfället kämpar han för att göra samlingslokalen hörvänlig i sin bostadsrättsförening i Tullinge. En kamp som visat sig bli tuffare än han trodde.

TEXT: ULRIKA NILSSON FOTO: JENNY GAULITZ

Martin Skoog erbjöds cochleaimplantat efter 80

– Det var bara att satsa

MARTIN SKOOG BLEV FÖRVÄNAD när han vid 82-års ålder erbjöds cochleaimplantat, CI.

– Jag trodde inte det var aktuellt för en gammal man som jag, säger han. Men doktorn sa att ”så resonerar vi inte här” och det är jag glad för.

Varje dag gläds han åt sin nyvunna hörsel. Den är så bra att han till och med kan prata med hustrun Gun från ett annat rum. Han njuter av att kunna lyssna på och spela musik igen, helst jazz, och han sitter gärna vid pianot i vardagsrummet. Flygeln fick dottern ta över, när makarna Skoog flyttade från 1890-talsvillan för snart tio år sedan.

Flygdrama

– Jag hade aldrig trott att jag skulle kunna få sådan glädje av musik igen. Det är verkligen en gåva. Jag fick tårar i ögonen här-omdagen, när jag hörde en jazzmusiker framträda på tv, berättar han.

Martin Skoog har hört dåligt i många år. Skadan är genetisk och har också ärvts av hans döttrar.

Han föddes i en arbetarfamilj i Sandviken utanför Gävle. Endast 13 år gammal förlorade han sin mor.

– Det var tufft. Jag blev luttrad tidigt, säger han.

Martin gick i realskolan, något som på den tiden inte var självklart för en arbe-

targrabb, och kom sedan in vid flygvapnet. Då hörde han fortfarande bra.

25 februari 1943 är ett datum som sitter etsat i hans minne.

Den dagen, för nu 66 år sedan, var det ett särdeles uselt väder. Trots prognos om ytterligare försämring beslutade chefen för Martin Skoogs division att genomföra en planerad omgruppering från Säteneäs i Skaraborg till Frösön vid Östersund i Jämtland. Tolv toppmoderna Saab B17-plan startade och meningen var att de skulle hålla ihop i grupper om tre, men det dröjde inte länge förrän grupperingarna splittrades på grund av vädret. Martin Skoog och den medföljande flygskytten förlorade orienteringen och försökte navigera efter en järnväg.

Minns känslan

Sikten blev allt sämre och paniken var nära när Martin plötsligt fick syn på mausoleet i Filipstad. Monumentet hade han passerat på en cykelsemester några år tidigare och han kände igen det från luften. Han visste att krigsflygfältet i Brattforsheden låg i närheten och efter att först ha gjort ett misslyckat försök kunde han till slut landa där. Han minns ännu känslan av

Flygfärdig. Martin Skoog tog sin flyg-examen 1942.

att ha gjort en perfekt landing. Väl nere på marken var Martin så medtagen och darrig att han hade svårt att äta och sova. Han hade tuggat sönder underläppen av stress. Två av planen störtade och fyra av hans kamrater förlorade livet den dagen.

– Men ytterligare fem flygplan var nära att haverera. Däribland jag själv, säger han dämpat.

Martin berättar att händelserna förvanskades av haveri-

kommissionen. Detta skapade dålig stämning på flygflottillen och de flesta av piloterna begärde sedan förflyttning. På eget initiativ har han gjort efterforskningar om vad som hände. Han hoppas att så småningom kunna presentera en rapport. Varje sommar uppmärksammas händelsen med en minnesdag på Brattforshedens kulturresevat och då brukar Martin vara inbjuden som föredragshållare.

”Ett djävla liv”

I mitten av 1940-talet försämrades Martin Skoogs hörsel och han ägnade resterande beredskapsår åt att utbilda stridsflygplaner i stället för att själv sitta vid spakarna.

Han arbetade sedan som flygledare i flottilj i 11 år.

forts. —————

Spelar gärna. Tack vare cochleaimplantatet kan Martin Skoog åter njuta av musik.

Hörseln dalade alltmer och det blev olämpligt att fortsätta som flygledare. Han fick i stället en stabstjänst på Flygstaben, som detaljchef på flygsäkerhetsavdelningen. Vid 55 års ålder gick han i pension och det var först då han skaffade hörapparater.

– Jag skulle ha gjort det tidigare men det fanns ett motstånd. Då, på 60-talet, var inte hörapparaterna så bra som de är idag. Det fanns inte så mycket annan hörsel teknisk utrustning heller.

– Nu säger jag till alla som jag möter att de ska skaffa hörapparater så fort de börjar få problem med hörseln. Bland det värsta jag vet är när folk inte använder sina hörapparater. Det är vansinnigt att dyr utrustning, som någon lagt ner tid och möda på att ställa in, inte används.

Dottern, som hade fått CI, sa ”det här ska du också ha”, och när hörselläkaren också föreslog det så fanns det ingen tvekan.

– Då var det bara att satsa. Jag hade inget att förlora.

Martin minns hemfärden från sjukhuset efter att processorn kopplats in.

– Det var ett djävla liv. När jag startade bilen så hörde jag varningen om säkerhetsbältet. Den hade jag aldrig hört. Sen

hörde jag korrktionsvisaren. När jag kom hem satte jag mig och läste tidningen. Då hörde jag plötsligt ett konstigt ljud – det var klockan i vardagsrummet som tickade.

Ute på golfbanan hörde han fågelsång.

– Det lät så underbart.

Han vet nu att det är lärkor som brukar hålla till vid 17:e hålet på hemmabanan utanför Tullinge.

– Där vill man inte spela, där vill man bara lyssna.

Nobbar golfbil

Martin Skoog är en flitig golfspelare med handicap 22. Han hakade på golf-boomen på 80-talet. Då bildades klubbar och byggdes golfbanor i snabb takt runt om i landet. Martin satt med i styrelsen när Botkyrka golfklubb byggde sin bana och var med och drog igång verksamheten. Banan är naturskön men rejält kuperad och nu tycker

Martin att den är för jobbig att gå. Att köra golfbil skulle inte falla honom in, ”då missar man motionen”. I stället har han bytt klubb till Huvudstadens golf, som har en mindre backig bana bara några kilometer från bostaden.

– Det är bra att ha nära till banan. Jag kör dit på fem minuter och spelar så mycket som jag känner för. Ibland blir det bara sex eller nio hål.

Även golfen blev enklare efter att han fått CI. Tidigare kunde han missa när en medspelare sa att han ville slå en provisorisk boll, eller om någon ropade ”fore” för att varna för boll.

Golfklubbarna har också fått följa med på utlandsresor. Äldsta dottern Leena, som gick bort för tio år sedan, var gift med en amerikansk affärsman. De flyttade runt i världen och var de än slog ner bopå-larna så kom Martin och Gun och hälsade

Håller formen. 87-åriga Martin Skoog har alltid intresserat sig för hälsa och träning. När det inte är golfsäsong håller han sig i form bland annat med promenader och styrketräning på gym.

på. När Leena bodde i Florida stannade Martin gärna två månader i sträck för att spela på de många och fina golfbanorna.

– Nu är det färdigrest. Vi gläds åt umgänget med familjen.

Martin berättar med stolthet om dottern som kan fortsätta arbeta som ämneslärare i kemi och biologi tack vare implantatet.

Hörde inte rop på hjälp

Han håller kontakten med CI-enheten. I fjol deltog han bland annat i en studie om laddningsbara batterier till sin processor.

Han är inte nöjd med dem. Bland annat tycker han att brinntiden är för kort, endast 10–12 timmar per laddning, och att de är

för dyra för att det ska vara värt besväret.

Han har nyligen blivit påmind om sin begränsade hörsel. Utan implantatet är han i stort sett döv. En natt i början av januari blev Gun sjuk. Hon föll ihop på toaletten och fick kraftig näsblödning. Gång på gång ropade hon efter hjälp, men trots att badrummet ligger bredvid sovrummet, hörde inte Martin henne eftersom han inte har processorn på sig när han sover. När han hittade henne på badrumsgolvet på morgonen blev han chockad och förskräckt.

– Man tänker ju inte att vi ska behöva ha trygghetslarm när vi är två, men jag hörde inte hur hon ropade.

MARTIN SKOOG

ÅLDER: 87

FAMILJ: Hustrun Gun, en dotter, tre barnbarn. En dotter som avled för tio år sedan.

BOR: Tullinge.

YRKE: Tidigare pilot i flygvapnet, flyglärare, flygledare, detaljchef flygstaben. Numera pensionär.

ÖVRIGT: Har haft politiska uppdrag (s), bland annat i kyrkofullmäktige. Har varit förbundsordförande i Hälsofrämjandet och ordförande i stiftelsen TallmoGården. Har skidlärarexamen och har varit aktiv inom Friluftsrämjandet i Botkyrka. Var med och grundade Botkyrka Golfklubb.

ÖVRIGT: Golf, träning, samhällsfrågor.

Ger inte upp

Därmed kommer samtalet automatiskt in på hans senaste projekt; att hörselanpassa bostadsrättsföreningens samlingslokal. Martin och Gun Skoog bor i en bostadsrättsförening för seniorer (55+) i Tullinge. Det är en modern fastighet med hög standard. I bottenplanet finns en välrustad samlingslokal som medlemmarna kan använda för möten och samkväm av olika slag. I lokalen finns vare sig slinga eller

annan hörsel teknisk utrustning. Detta tycker Martin är helt tokigt. Genomsnittsåldern i huset är 79 år och bland medlemmarna är det många som hör dåligt.

– Enligt statistiken är 70 procent i åldersgruppen 70 år och uppåt hörselskadade, säger han.

Martin har gett konkreta förslag på åtgärder och erbjudit sig att driva ärendet i en arbetsgrupp, men han har inte fått med sig styrelsen.

– Det är för dåliga kunskaper om hörselskadades situation. Jag har nu kontaktat distriktet för att få hjälp med det här.

Engagemanget lyser i hans ögon. Det är uppenbart att han inte kommer att ge sig. ●

Hälsotillstånd avgör

- Samtliga CI-enheter i landet opererar personer som är 80+. Till exempel har 87-åringar opererats i Linköping och Uppsala och i Göteborg fick en 91-åring CI. Hörsel förlustens karaktär och grad samt det allmänna hälsotillståndet avgör om operation ska vara aktuell. Patienten får inte ha hjärtproblem och måste ha ork att klara den krävande uppgiften att lära sig höra på ett nytt sätt.

FAKTA